

hinc ē q̄ raro affectiones suas dirigūt in deū. ⁊ eorū opunctio non cōtinua s; horāia ē. Implei aut̄ miserātib; dñi anima huīusmodi nō pōt. Et q̄tomagis ill' euacuabit̄ tātomagis istud implebitur. vel si forte magis pbas. nunq̄ iste illis miscēi poterint nō ei spūs ⁊ caro. igitur ⁊ tepiditas in vno domicilio cōmorantur. p̄sertim cū tepiditas domino soleat vomitū prouocare. **De h̄c Bernh.**

a **S**eq̄tur ca. **Stis igit̄ (capitulu. iij.)** de ignorantia p̄missis declarandum ē p̄ceptū nonū. nō concupiscas vxorē proximi tui. Et suo modo ē intelligendū q̄ nec femina concupiscat virū alienū. Et ponitur exod. xx. Et deu. v. Cū q̄ tria principaliter sūt vidēda. P̄mo intellectus huius mandati. Secūdo ad quos actus se extēdat ambitus huius mandati. Tercio q̄ piculosū sit delectabilib; immorari. **Quātū** ad p̄mi intellēm nōndū p̄mo q̄ peccatū interi⁹ in volūtate dī peccatū cordis. ⁊ peccm̄ exteri⁹ dī peccm̄ opis. Et q̄n ista sc; peccā cordis ⁊ opis cōiungūtur: tunc sūt sic vnū peccm̄ ut determinat̄. ij. sniaz. di. xliij. tūc eē. vno p̄cepto phibētur. ut dicunt doctores. ij. sniaz. circa di. vltia; Cū aut̄ peccatur in corde solum non p̄ciendo ad actū exteriō

rē p̄pter aliq̄d impedimentum forte. tūc peccm̄ cordis sepatur a peccō opis ⁊ recipit sp̄cialem phibicōem. Ad p̄positum igitur concupiscētia mulieris aliene ad vnerē pōt dupliciter cōfiderari. Vno mō p̄t ex ea causatur ⁊ oītur exteriōr act⁹ mechādi. Et tūc phibētur ead̄ phibicōe cū exteriōri actu. sexto mandato. nō mechādis. Alio mō cōfideratur inq̄tum ex ip̄a concupiscētia non seq̄tur actus exteriōr. q̄ forte impeditur. Et ne q̄s putar; hoc dēfideriū non eē peccm̄: debuit sp̄ciale p̄ceptum vic; nonū dari. vñ sicut p̄ p̄ceptum sextum nō mechādis phibētur oīs vsus illicitus mēbroz exteriōz ad vnerē: sic p̄ istud nonū nō concupiscas vxorē proximi tui phibētur oīs illiata concupiscētia vnerēz turpiū q̄ optū ē ex vehementi ymaginacōne vnerēz sine actu exteriōri. ut dicit aug⁹. se mē dēfluxisse in vigilia q̄d ē cōnaturā peccare. ⁊ peccm̄ mutū vulgaiter. Secūdo nōndum fm̄ thō. i. 2. q. xxx. q̄ concupiscētia p̄prie loquēdo est passio quedam appetitus sensitui. **Est** c enī in sensu appetitio alicui⁹ delectabilis sensualis ab sētis. Et q̄tum ad p̄positū sufficit h̄mōi concupiscētia est duplex. vna carnis sc; appetitio delectabilium

scō; tactū ut sunt venerea. Alia
oculorū videlicet appetitō t̄pali
um bonorū q̄tū ad possessionē;
et v̄sum vtilitatis eorū. Secūda
p̄tinent ad vltimū preceptū. p̄
ma ad p̄ns. **Tercio** notādū
q̄ prima occupiscentia dicitur
occupiscentia carnis. et triplici
ter accipitur s̄m tres eius mo
tus p̄ncipales in ḡne. Quidāz
nullū sūt p̄ccm. Alij sunt venia
le. Tercij sūt mōrle. Nā primo.
aliq̄ dicitur p̄mi mot⁹ istiq̄ cō
cupie carnis et sūt tales q̄ confi
stūt infra limites natūe vel sensu
alitat̄is sic q̄ nullo mō depēdet
a volūtate. et tūc nullū p̄ccz sūt
Exēpli gr̄a fiunt ei aliq̄n mot⁹
quidā naturalē in carne sequē
tes ordiēem naturaliu q̄litatū
quos frequēter nec sensus app̄
hendit nec homo adūt̄it nec de
lectatur. Et tales nullo modo
sunt p̄ccā. s̄ aliq̄n seq̄la peccati
s̄m thō. ut cū q̄s ordiate come
dit. et calefactus mouetur sine
ymagiācōe alicui⁹ venerei. Fit
etiā aliq̄n ex fomite mot⁹ q̄dā
tūllacōis i carne ad libidie; id
ē ad carnalē occupiscentiā quā ti
tūllacōem apprehēdit sensus. Et
dicitur motus ille p̄prie tūllac
ōis scō; h̄mricū de gaudaui
q̄bli. vi. Et ē talis motus ipsa
sensitiva apprehēsiō delectabilis
vel delectacō in apprehēso. Et si
ille motus totalit̄ p̄ueiat volū

tatē. Ita q̄ volūtas non delectā
tur in eo nec manet nec rō adū
tit eū. Et sic s̄m bōuē. vidēz wi
ale. **S;** s̄m aliquos adhuc nul
lū ē p̄ccm q̄ nihil est p̄ccm nisi
m̄q̄tum ē aliq̄ mō volūtariū
s̄m aug⁹. Et sc̄dm eundē non ē
i p̄tate n̄ra. quibz visis tāganī.
s̄ est in potestate nostra ea libe
re respue vel acceptare. Simili
ter otingit aliquādo h̄uic; inspi
cere mulierē audire vel tāgere
eā vel de ea cogitaēz sine culpa
Attamē ad h̄mōi asp̄cū. audi
tū. tactū. vel cogitacōez mox se
q̄tur et naturalit̄ in appetitu ei⁹
sensitiō occupia q̄dā et delectacō
vel motus de h̄derij ad p̄sequē
dū illd̄ ope resp̄cū eūsdē mul
eris. q̄ occupiscentia d̄z p̄ passio
et p̄mi mot⁹. Et talis cū sic to
talit̄ p̄uenit rōis actū nō ē p̄c
catū mōrle rōe p̄dicta q̄ nō ē i
p̄tate n̄ra q̄ afficiam̄ vel non
sensualit̄. Et ōnes p̄fati occupie
motus dicitur p̄mi. v̄n aug⁹.
li. ij. de nup̄cijs et occupiscentijs.
Occupia nō ē p̄ccz q̄n ad illici
ta opa nō ōsentitur. q̄s itelligē
dū est q̄n volūtas nullaten⁹ cō
sēt̄it. **Secūdo** sūt aliq̄ motus
occupie carnis q̄ p̄ccā v̄iala fi
ūt ut p̄t; i p̄ori exēplo. postq̄
h̄o h̄mōi occupiam iā in animo
certam p̄cipit aliquali ratiōe. et
volūtas mouet̄ motu delectacō
is ōdelectando appetitū sensitiō

aut si mouetur motu in delectationem. aut quā mouetur de desiderio consensu surreptitij ad pleque dū illud in op? licet in nullū horū dōrū delibate a plene consentiat. si pmittit occupiscētia; i aio oētā morai cū quād morosa delectacōne. sine tñ consensu volūtatis delibato a pleno in opus aut in delectacōnem. In istis fit peccm veniale. nisi quis consentit interpretatiōe. de hoc statū dicitur. qz imputatur negligētie volūtatis que non phib; nec excludit pfata. si negligenter pmittit i aio morari. hmoi cōcupia; ad mōrle peccm inclinantē. Tercō mō sūt ali; mot9 q dñz occupiscētia carnis. 7 tūc accipitur cōcupia carnis p volūtatis delibato consensu. Quā enim cōsequitur i volūtate delibati9 consentus in opus venereū. phibitū sexto pcepto licet nunq̄ egrediatur in opus. vel etiā qñ consentit in pfati opis delectacōem. vre vel interpretatiōe q̄ consensu d; consentus in morosam delectacōnem. tunc ille consentus ē peccatū mōrle. Et ista phibetur pprie isto nono pcepto. **N**bi nōndū sūm thō. q. de vitate. q. xv. Et bōuē. sup ij. di. xliij. Qd̄ anteq̄ q̄s p grediatur i op? venereū sexto pcepto phibitū. sc; nō mechaberis. vel anteq̄ consentiat in op?

tale pōt quis peccare mōrli ter triplici consensu cōn hoc nonū pceptum: consentiēdo in venerea morose. vn? consentiēdo in venerea terptati9? Alter exp̄ssus seu verus in delectacōe; Tercio i op9 nephariū si poss; Ruc de clarat bonauentura vbi pri9 sic Et sumitur ab Aug9. originaliter li. xij. de trinitate. Et a mgro di stinctione pfata. vn? pgressus tēptacōis a delectacōis dicit bonauentu. talis ē. Primo enī delectabile offertur siue p̄cipit̄. Secūdo vro delectacō aduertitur Tercō in id ad qd̄ trahit delectacō consentit̄ vel dissentit̄. Delectabile p̄cipe. ē sensualitatis. delectacōe; adūtere. ē inferioris ptis rōnis que interiores motus a affectus hab; diiudicare 7 cognoscere. hoc enim non ē potēcie sensitīe. diffinire autē an hoc sit āplectēdū an respue dum ē superioris ptis rōnis in q̄ resid; autoritas iudiciarie potestis Contigit autē delectari ad apprehensionē delectabilis an adūtionē delectacōis. 7 hoc ē sensualitatis. a absq; dubio ē veniale peccatū Contigit itē delectari post apprehensionē delectabilis 7 post delectacōis pceptōnem an plenu cōsensu 7 delibacōem 7 hoc ē inferioris partis rōnis 7 ē aliqñ mortale aliqñ veniale. a tunc dicitur

Monū**Præceptum**

comedere sola mulier. **C**ōtingit
 itez ratio delcari potest apphōez
 delcabilis et adūsiōez delcōis
 et potest plenū osensū deliberacōis
Et tūc dicitur comedere vir. **E**t tūc
 ē mōrle peccm. **I**n hīs generibz
 peccōz quoz actus sūt i phibi
 cōe ppter plenū osensū et deordia
 cōez vñ cū tēptacō i choatur a
 sensualitate. planū ē esse viāle
Cū osūmatur i supiori pte rōis
 planū ē eē mōrle peccz. **C**ū vō
 sola mulier comedit potest eē mōrle
 vel viāle. **S**i difficile ē discēnē
 qñ sit mōrle vel viāle. potest tñ
 hoc mō discērn. qz cū p cipitur
 delcācō. **A**ut statim repellit. **A**ut
 retinetur. **S**i statim repellitur.
 tūc leue est peccm. **S**i vero reti
 netur: hoc potest eē tripliciter. vel
 qz placet ipa delcācō et opis osū
 macō. **I**ta qz adest volūtas faci
 endi in cogitacōe et etiā in ope
 si facultas adesset. et tūc est ibi
 plenū osensus et peccm mōrle. si
 mul occurrente viri et mulieris
 comestione. vel qz placet delcā
 cio sicut tñ displicet peccōi cōsumma
 cō. et tūc est osensus semiplenū
Et dicitur māducare mulier. nichilo
 min⁹ tñ peccat mōrle. cū i istaz
 delcācōez consentit. vel qz vtrū
 qz displicet. scz ipa interior dele
 ctatio et opis osumacio. **T**unc
 aut adūtit piculū. aut non adū
 tit. **S**i non aduertit piculū de
 lectacionis nec repellit eā: pec

Capitulū**Quartum**

cat sicut nō mōrle. graui⁹ tñ pec
 cat qz si statim mulier repulsi⁹
Si aut adūtit piculū et delecta
 cionez ista non repellit sed mē
 tem in talibz cogitacōibus re
 uolui finit. **E**t tunc dicitur mōrle
 qz peccat mortalit. **Q**uia qz uis
 etiā ibi non sit osensus vñ est
 tam ibi consens⁹ interpretati⁹
 et comedit sola mulier. nichilo
 nus tñ illud peccm imputatur
 viro qz cū eam cōpescere debuisset
 et teneretur: non tñ compes
 cuit. hoc tñ qd nūc vltimo di
 ctum est nō est vsqz quaqz cer
 tum. **R**egat enim aliqui esse mōr
 le in negligēcia repmendi vbi
 est displicēcia qz uis qz piculū
 aduertat. **S**i tñ secūtoz via te
 nēda est. qz quid sit rei veritas
Et si alicui hoc cōtingat: sanū ē
 osiliū qz de ipō ut de mōrli pmi
 teat. **I**n dubijs ei secūtoz via eli
 gēda ē. **E**t nō qz nō de qz uis de
 lectacōe loqmur utpote de ipsa
 qz qz delcatur cogitando de pul
 chritudie mulieris. sicut de ista qz cō
 fūrgit ex delcācōe illi⁹ opis ne
 farij. hxc bōuen. scūs thō. qstio
 nibz de veritate vbi pūis etiā sic
 dicit. **S**impliciter occidim⁹ cōsen
 sumi delcācōem fornicacōis vel
 alteri⁹ peccā mōrle eē peccatum
 mōrle. **E**x qz etiā seqtur qz quic
 qd hō agit ex cōsensu talis dele
 ctacionis ad hoc ut hōi delecta
 cōez nutriat vel teneat. sic sunt

Monū**Preceptum**

turpes tactus. actus et libidinosi oscula. vel aliquod homini totum est in ore peccatum. **I**dem dicit. i. 2. q. lxxiiij. ar. viij. **E**t iterum ubi prius de veritate declarans quod sit osculus interpretatur sic dicit. **A**n quod ratio delectationis impediat aut nocivum tum ipsi? non habet interpretatum consensum etiam si non resistat. **S**ed quando iam impedit ratio de delectatione in surgere et de nocivum tunc ante utpote cum percipit homo totaliter se per homini delectationem in peccatum inclinat et in preceptis ruere. nisi expresse resistat: videtur consentire. **E**t tunc peccatum ad rationem transferretur ut per actum eius. quod agere et non agere cum quis agere dicitur: ad genus actus reducuntur sicut quod peccatum omissionis ad peccatum omissionis reducitur hoc ibi. **C**ancellarius novus dicit quatuor regulas de talibus et aliis similibus. **P**rima est. nullum est peccatum in ore actuale absque consensu. libero rationis vero vel interpretatio. **I**nterpretativum consensum tunc esse dicitur dum habuit rationem tempus sufficientes deliberandi et refugiendi ea circa quod vitanda esse prout tenebatur. **Q**ualiter dicit lex forensis. **Q**ui tacet consentire videtur dum videtur repugnare deberet. **S**ecunda. consensus in delectatione in luxurie circa obiectum sibi prohibendum est in ore peccatum. siue sit in cogitatione siue in verbis

Capitulum**Quartum**

in visu aut in tactu aut nutibus aut in operatione. **Q**uando brevis familiaritas magis hominum carnalium profertur ad nudum quam tum cumque sunt eiusdem generis aut sexus diverse etatis. periculo pericula est. **I**demque videtur tunc est. **T**ertia homo qui tenet reprimere illecebras antequam sit in ore. **P**rimo quo obmisit reprimere et evitare ei imputabitur ad culpam in ore; in primo instanti non est gratia et est peccatum mortale. et ante nunquam fuit verum dicere iste mortaliter obmisit. **Q**uanta nullum desiderium rei illicite factum tamen sub odicio actualiter vel habitualiter adhibita. est de se in ore delictum. per accidens tamen propter appetitus sensualis omissionem nimiam. qua scilicet dimittitur et inualescere ex talis desiderii continuatione libere potest ipsum inter mortalia deputari. **Q**uia qui amat periculum peribit in illo dubitatur circa deum. **P**rimo per bonaven. ubi prius. **A**n sola mora de viali faciat peccatum in ore. **E**t respondetur. mora temporis quantum tunc est de se non facit. ut quod prius erat viabile fiat in ore. sed solum occasione. videtur quia inducit consensum verum vel interpretativum. **T**unc autem inducit consensum verum quoniam ex diuturnitate delectationis crescit libido adeo ut homo velit omnino in interiori delectatione persistere et morari. **T**unc vero inducit

Nonū

Præceptum

osēfū iterp̄tatm̄. q̄n̄ hō adūtēs
piculū delcācōis retēte. negligit
eā rep̄mē. hoc aut̄ nō fit absq̄
cōtemptu salutis. pp̄rie peo q̄
discriminī se cōmittit ⁊ expōit.
Illa enim delcācio subintrat sic
serpens ⁊ venena diffundit. p̄
q̄m̄ cōnalis spūs incurrit mōr
tem culpe. Sic igitur salutem
corpale; negliget; qui serpen
te; iuxta se sciēt collocat; Sic
q̄m̄ tali delcācōe adūtens picu
lū ⁊ debēs aduertere. volūtarie
versatur. expōit se discrimini
quādo negligit repellere. Et p̄
tāto dicit magister vbi sup̄. Ip
sum peccare mōr talit̄. hoc aut̄
non facit mōr de se s̄ fit racōne
cōsensu vel otemptus hoc bō
uentu. **S**ed dubitatur p̄ eūdē
ij. Quanta mora hōc fatiat sc̄;
q̄ fiat de vniāli mōrle s̄. in ge
nerali dēminatur hoc in qua i
q̄ adeo crescit delcācio ⁊ libitō
q̄ supuenit otemptus ⁊ consen
sus vel adeo est repellēdi negli
gentia vel pp̄rie salutis incuria
q̄ supuenit cōtemptus ⁊ cōsen
sus int̄pretati? Si aut̄ in spā
li queratur quāta fit illa mora
vtz vni⁹ hore vel dimidiē vel
amphioris spacij. nō pōt rñsio
dari. q̄ aliquñ est maior. aliquñ
minor s̄m̄ diuersos status ⁊ cō
diciōes p̄sonaz vñ hoc nō dē
minat sc̄ia vel lectio s̄ poti⁹ con
sciēcia r̄ca ⁊ vñctio. vñ q̄n̄ adū

Capitulū

Quartum

tit os̄cā recta se non modicū le
di ex morosa delcācōe: cōsensu
supuenit vel cōtemptus. **R**ed si
nō aduertat. aliquñ p̄pter tene
bras ⁊ in volucōes affectionū
nīaz: securiorē p̄tem debet elige
re ⁊ confiteri pure sic. ⁊ dolere
q̄m̄ mōrle peccat; Per q̄d appa
ret etiā respōsio quid faciendū
fit q̄n̄ q̄s dubitat an vniāliter
vel mōrle peccauerit. ⁊ qualit̄
ei fit cōsulendū. **D**ubitatur b
tercio p̄ eūdē sc̄; bonauē. vtz
in alijs generib; p̄ccōz etiā ita
fit piculofum ⁊ durz sicut iā de
p̄ccō carnis dē m̄ est. **E**xempli
grā de homicidio ⁊ hmōi. qua
lit̄ fit ei cōsulendū s̄. idē in oib;
p̄ccis delcācō morosa vigilā
ter ⁊ strēnue vitāda ē. **A**ttam
v̄ba aug⁹. posita q̄l. xij. de tri
nitate ponūtur. **E**t di. xxij. vbi
dicit. Sic in illo cōiugio p̄mo
rū hōim ⁊ cetera precipue vidē
tur intelligi in peccato carnis.
q̄d habet ex carnis incētio de
lectacionem sibi magis conu
ctam ad quā hō facillime incur
uatur. **E**t idō cū magna dilige
tia est vitāda. nō solū aut̄ hoc s̄
⁊ oē p̄cc; multa ei frequenter
credūtur esse vniālia que sunt
mortalia ⁊ difficile tamē est in
hīs discernere. **E**t idō q̄si a fa
cie colubz habet hō q̄ vult sal
uai peccatū fugere hoc ille. **S**ed
s̄ct⁹ thō. i. 2. vbi p̄us videtur

diffinire dubiū prefatum qm̄
 alijs morosis delectacōibz. in
 hijs videlicz peccis immorādo
 q̄ fm̄ se sūt peccā mōrta: possit
 quis peccare mōrta. **Sed** di
 stringit vñ sic dicit de fornicā
 cōne cogitās de duobz pōt de
 lectai. **V**no mō de ip̄a cogitati
 one. **Alio** mō de ip̄a fornicacōe
 cogitata. **Et** sic semp sunt due
 delectacōnes. vna de cogitacō
 ne. alia de fornicacōne cogita
 ta. delectacō de cogitacōe ipsa
 sequitur inclinacōem affectū
 in cogitacōez ipsā. **Cogitatio**
 aut ip̄a fm̄ se non ē peccm̄ mōr
 ta. p̄mo quādoqz est vñale tm̄
Sic cū aliqs̄ mutlit cogitat.
Quādoqz aut sine peccato puta cū
 aliquis vtiliter de ea cogitat.
Sic cū vult de ea p̄dicare vel
 disputare. **Et** idō p̄ oñs affectō
 a delectacō que sic ē de cogitacō
 ne fornicacōis non est de gene
 re peccati mōrtis. s̄ quādoqz ē
 peccm̄ vñale a quādo nullū vñ
 nec ofensus in talē delectacōnem
 est peccm̄ mōrta. **Quō** autem ali
 quis cogitās de fornicacōe de
 lectet de ip̄o actu cogitato hoc
 ottingit ex hoc q̄ affectus eius ē
 inclinatus ad hūc actū. vñ cū
 aliquis ofensiat in talem delectā
 cōem hoc nihil aliud ē q̄ q̄ ip̄
 se ofensiat in hoc q̄ affectus suus
 sit inclinatus i fornicacōez nul
 lus enī delectatur nisi in eo qd̄ ē

conforme appetitui ei. **Quō** au
 tē aliqs̄ ex deliberacōe eligit q̄
 affectū suus conformetur hñs
 q̄ fm̄ se sunt peccā mōrta: ē pec
 catū mōrta. vñ talis ofensus i de
 lectationē mortalis ē peccm̄ mōr
 ta. **Ad** quātum argumentum di
 cit **Cōsensus** i delectacōem que p̄
 cedit ex cōplacētia ipsi? actus
 homicidij cogitati ē peccm̄ mōr
 ta. non aut ofensus i delectacō
 nem q̄ p̄cedit ex cōplacētia co
 gitacōis de homicidio. **Et** i scrip
 to. 2. dicit di. xxiii. **Sic** in for
 nicatione si q̄s cōsentiat in dele
 ctationē q̄ appetitū cōcupiscibi
 lis resp̄cū fornicatiōis sc̄q̄tur
 erit peccm̄ mōrta. **Ita** etiā multo
 ap̄lius si consentiat in delectā
 cionez q̄ appetitū irascibilis re
 spectu homicidij sc̄q̄tur. erit pec
 catū mōrta. vñ p̄ h̄. x. ethico.
 vult q̄ idē iudiciū est de opacō
 ne a delectacōe hoc ibi. **Du**
 bitatur q̄to qd̄ si q̄s ymagi
 netur delectacōem vñereā cum
 aliq̄ quā vñ esse vxorē suā n̄
 la lege sibi copulari p̄hibita.
 a in hoc delectetur. nolens tñ
 cum ea corporaliter delectari nisi es
 set vxor sua. pōt ne peccm̄ mōr
 ta ibi omitti cōsentiedo i mōr
 tā delectationē. **Re.** fm̄ p̄. pa. sup
 ij. di. q̄ p̄us. quādo nō est actu
 vxor: tūc licz eam castitate iū
 gali vel simplici aīo desiderare
 vxorē. nisi aliud sit prohibitū

Jacob em̄ fuit p̄ rachel quā diligebat **Bene. xxix.** 7 sic nō eēt mōrle. **S;** anq̄ sit vxoz in eam exardescē ut in cogitādo de ea velit hō delcāri: vidz mōrle. possj em̄ eē libido tā vlxmens q̄ semē emitteretur. qd̄ nemo dubitat eē mōrle. 7 ad crīmen mollitiei ptinēs. nō min⁹ absor bēs rōez q̄ si exteri⁹ otra natu rā pcuraretur. Dubitat q̄nto **Quid** si q̄s p̄magietur delcāci onē vnereā cū aliq̄. q̄ actu est vxoz sua. Sic em̄ actu eā cog noscē nō ē mōrle. sic nec eā ocu piscere **In** oppositum ē piculū pollucōnis s̄. p̄. de pa. **Sicut** nō licz cognoscere vxozē; extr̄ ordinarie nec appetē ad sic cog noscē dum: sic non licz mōrle delcāri in appetitu cuiuscūq; fei ne ex quo talis turpitudō cōtra naturā se q̄ pōt s̄m aug⁹. **Quā** uis ei marit⁹ vxozē; illā nō ap petat n̄ s̄m naturā 7 licite 7 licz non sit illicitū ex pte obiecti: ē tñ illicitū ex pte medi⁹. mōi. 7 **k** obiecti. **Ex** p̄missis apparz q̄ occupie carnalis a alioz pccō rū sūt. x. ḡd⁹. xl. xi. q̄bus itur ad mortē aie. Sic etiā i infirmi tatib; corpis. vna ē infirmitas mortis p̄m̄ q̄oz q̄ alia. **Rā** est p̄mus vbi nullū est pccm̄. **Se** cūd⁹ vbi est viale. **Ter**t⁹ est ofensus itēptati⁹ 7 mōros⁹ in delectacōnem vnereozum.

Et scdm̄ aliquos est mōrle pcc̄ catū **In** hoc a sequenti mortua est aia vel agomiat vel morie⁹ vel est mortis p̄m̄ q̄ssima. **Quar** tus est cōsensus vrus exp̄ssus seu morofus in delectacōnez 7 il le etiā scdm̄ thxologos cōmu nī est pccm̄ mortale. **Quī** tus est ofensus in opus nephariū qd̄ fieri; si oportunitas habere tur. **Et** s̄m omēs illud est mor tale pccatū. **Et** certū est q̄. ix. p̄cepto phibetur. **Se**quen tes v̄ro sunt cōtra sextū p̄cep tū. vñ hic aia est mortua. **Sex** t⁹ est opis itenti p̄etracō extei or vbi facultas adest h̄ ext̄ ad monumentū portatur. **Septi** m⁹ est ofuetudo q̄ catur ex fre quentia act⁹ h̄ fetet. **Octau**⁹ ē despacō de nō posse dimittē hoc pccm̄. h̄ sepelitur clausa duro lapide. **Non**⁹ est abstiacō 7 ob duracō i pccō tali. **Quia** pccōz cū i profūdū pccōz vneit ote nit ut pt; i pharaone. h̄. a meo ria hōim q̄ rūdā scōz labitur. **Decim**⁹ ē finalis imp̄m̄a in q̄bz dā h̄ triplici morte moitur cor pis a aie a infernaliū demonū p̄pa efficit. **Vnd** cū ē igressus actualis p̄ mortē i ifernū **Prē** fati ḡd⁹ sic se hnt q̄ sp̄ sequēs pōt eē p̄ior p̄oē. hñ sūt. ḡd⁹ q̄ bz itur ad ifernū ergo p̄ncipi⁹ obsta. tarde medecia patuz **Qui** vult p̄fata p̄dicāe vlgō caut⁹

fit in multis ne consentias leat
 inordinate timoratas. bene ergo
 declarari aut litteraribus talia
 committat. **¶** De secundo principa
 li ad quod se extendat prohibi
 tio nō precepti. Nōndū q̄ i hoc mā
 dato phibetur. Primo oīs w
 lūtari⁹ consensus volūtatis in
 q̄dā op⁹ wnerēū sexto mā
 dato phibitū vbi wltas nō
 exit in actū exteriore. qui i wltū
 tas tunc pro facto reputatur
¶ Ex quo patet q̄ sunt multa peccā
 wnerēa int⁹ i corde a tot quot
 fuerūt enumerate spēs ⁊ modi
 exteriores wnerēi in sexto mā
 dato. q̄ respēū cuiuslibet pōt
 haberi wltas deliberata illud
 faciēdi si nō timeretur infamia
 vel aliud hmōi. Et adūtēdū cō
 sequēter q̄ sicut sūt gradus in
 gūitate peccōz luxurie. quo ad
 act⁹ exteriore sexto mādato p
 hibitos. q̄ exteri⁹ adulteriū g
 uius peccm ē q̄ simplex fornicā
 cō a sic de alijs ut in sexto man
 dato dictū est. Et similit̄ mee
 st⁹ t̄nto est grauior q̄nto fit in
 ter psonas gradu consanguini
 tatis p̄pinq̄ores. a ita de alijs.
¶ Ita etiā sūt gradus in grauita
 te peccā luxurie quo ad act⁹ inte
 riores hic phibitos. vñ wlicō
 adulteri⁹ grauior est q̄ wlicō
 simplicis fornicācōis q̄ uis vtr̄
 q̄ fit mōrle peccm. ⁊ sic intelli
 gendum ē de alijs. **¶** Secūdo hic

non solū prohibet wltari⁹
 olesus in opus wnerēū i sexto
 mādato phibitū: s̄ phibetur
 etiā wltari⁹ cōsensus i delectā
 cōne ad tale op⁹ de p se inclmā
 tem. Cōtingit enī q̄ hō nollet
 extrinsecū opus aliquo modo
 ppetrare. att̄n delectate vult il
 lā delectācōe; libidinosā p quā;
 affectus su⁹ est de p se ad hmōi
 opus prohibitū inclinat⁹. ut
 si q̄s nollet fornicari forte p̄t
 timorē aut wrecūdiā aut p̄pter
 aliam talem causam. vult tam
 cogitare de fornicācōe aut de
 alijs libidinos⁹ ad eam incitan
 tibus ut de oscul⁹ ⁊ tactib⁹ ⁊
 alijs hmōi impudicis ⁊ impu
 dice sc̄; p̄pter delectāri i obiecto
 cogitato. **¶** Iste cōsensus ē peccm
 mōrle s̄m t̄ho. ⁊ aug⁹. xij. li. de
 trinitate. **¶** Ideo etiā ille cōsensus
 est hic prohibitus. **¶** Tertio m
 nō solū hic phibetur cōsensus
 in opus ⁊ indelectācōne: s̄ oēs
 modi ⁊ q̄est⁹ mali quib⁹ vna
 psona aliā sibi non m̄rimonia
 liter oūctam tr̄hit ⁊ sollicitat
¶ Aut sollicitare nititur ad luxuri
 a; siue hoc fiat p̄ int̄nūtū siue
 p̄ missionē lraz. siue p̄ minas.
 p̄missiones. munera. mēdatia.
 adulaciōes. **¶** Aut p̄ sup̄flūū a la
 scuū wstimento ⁊ ornātū siue
 p̄ fucātū ⁊ mēdace; faciei colo
 re. **¶** Qui ei talia facit. potissimē ta
 litencōe ut p̄ hoc aliā psona;

nō mīromialit̄ sibi oīctā at
trahat in sui occupāz; phibitā
pccat mōrlit̄ ⁊ oītra hoc nonū
mandatū agit etiā si nūq̄ fiat
pgress⁹ in aliq̄ ext̄nsecū ⁊ p
hibitum op⁹. vñ crīb. sup illo
math. v. Quī videt mulierem
ad occupis cōdū eā. iā mechat⁹
est eam i corde suo. Si mulier
aliqua ornādo se ornatu saltē
supfluo ā impudico ut oculos
hōim ad se attrahat ⁊ viroz a
spectib⁹ placeat ad cōcupiscen
dū. etiā si nulli plagam intuleit
penā patietur extremā. Vene
nū ei ofecit. ⁊ si nullus muētus
sit q̄ bibat. Similit̄ intellige
n de viris respectu mulierz. **Q**u
to etiā h̄ prohibentur oscula.
aspect⁹. amplexus. affatus. ta
ctus ⁊ similia impudica. actū
carnalis copule p̄cedētia. ⁊ ad
eum alit̄ētia. qz talia sūt pec
cata mōrlia cū iter psonas nō
oīunctas mīromialit̄ fiunt li
bidimose ⁊ tali itencōe ut vna
eaz aliaz p hōim incitet in sui
occupāz; aut ad illicitū aut pro
hibitū venereū actum. aut ut i
se prouoc; delcātioēz ad hōim
actū inclinante. de quo etiā di
ctum est sexto mandato. Quin
to non solū hic prohibētur ex
teriora talia libidiosa. scz oscu
la tact⁹ ⁊ filia: s; etiam prohi
betur volūtas talia fatiēdi siue
volūtarius ofensus in ea quia

sicut exteriorā illa oscula. tact⁹
⁊ hōim sūt gūia pccā ut dictū
ē ⁊ hoc mādato prohibita. Ita
etiā volico deliberata talia fatiē
di est graue pccm ⁊ h̄ prohibi
tū. etiā si effcūs nūq̄ seqretur
exteri⁹. **Q**uo ad. iij. p̄ncipa
le q̄ piculosum sit delcābilib;
malis immozari p̄btim luxuo
sis. Illud p̄mo pt; p ea q̄ tacta
sūt in p̄. membro p̄ncipali. Se
cundo pat; ex eo qz voluntas
valde facilit̄ curuatur ad pccā
dum ⁊ rōnis iuditiū cecatur p
delcābilis. vñ phus. ij. ethr. ca
pi. vltimo. Int̄ regulas pro vir
tutib; ac q̄redis ⁊ vicij; vitan
dis p̄it. iij. regulas. Prima ē
ut q̄s magis fugiat illō vitium
q̄ plus virtuti c̄te otrariatur
ut tpantie plus cōnriatur intē
panciā q̄ isensibilitas. ⁊ plus
libalitati spugnat seu mie aua
ritia q̄ pdigalitas. **N**ō ē qz ta
le vitium pl⁹ ificit virtutē. Exem
plū ē de volente sanai q̄ pl⁹ no
ciūū magis h; vitiaē. **S**ecūda
ē ut q̄s ofider; ad q̄d malū pl⁹
sit icliat⁹ a natuā vl ofuetudi
ne ⁊ cōn illō pl⁹ conetur. **N**ō ē
qz ad q̄d oplexio incliat vl cō
fuetudo. faciliustribit ad trans
gressioēz mediū virtutis. Ad q̄d
aut q̄s sit pl⁹ icliat⁹ patē p̄t
ex delectacione vl tristitia quā
q̄s circa vitium certū h; **I**ta secū
da via efficacissima ē cōn vitium

Si via stoy cor ut tulus naz
rat fuit min⁹ efficac. q̄ docēbāt
lente a vicijis cessare debere. q̄d
pprie est tepid⁹ **O**portet enī
fm thologos simul oia mōē
lia vita dimittere **S**i nō opoz
tet oia pfectiōis opa statī ope
rari. **E**xēplū de wlētib⁹ bestia⁹
aliq̄ docere opt; q̄ cū magno
conatu opentur cōtra natuālē
inclinacōez. ut qui vult canem
docere ābulare duob; pdibus
Tertia regula ē inter oia maxi
me est delcātio a delcābile q̄d
cūq; cauēdū **N**ō est qz naturali
ter ad dlectabilia inclinamur
a talia appetitui pposita statī
placēt **E**t sic occupacōe si pre
sentātur mala: statī mouetur
wlūtas curuatur et rō cecatur
Sic etiā exēpli gr̄tia p exteio
ra muneā. iudicia iustoz puer
tūtur **I**ta etiā p dlectacōez que
habet sp̄m interiois muneris
similiter hei pōt faciliter. **E**t dif
fert illa regula a secūda. qz secū
da fuitur penes id q̄d ē ppriū
vnicuiq; s; ista tertia penes id
q̄d omnib; cōuenit. **R**ita regu
la est ut quis oshder; superha
būdantiā a defectū que oppo
nūtur virtuti. q̄ ppendat glia
sint q̄ mala sint pccā. a sic
facili⁹ mediū virtutis diliget
a medium inueniet virtutis.
Tercō qz fugiēda sint dlectā
bilia mūdi doc; locus i quo fu

mus vallis miserie a lacrimarū
Nō enī fm aug⁹. doc; eiecit hōi
nē de paradiso ut hic paradisu ha
beat. s; ut laborem⁹ q̄ in sudore
vultus cū adā vscamur pane
vel cū eua erūnas patiamur ut
hic mereamur eternū gaudiū
hic ei mixta sunt meror⁹ q̄ gau
diū. i celo solū est gaudiū.
sed in inferno tm pena. **Q**uō
idem doc; temp⁹ **N**ā scō; bern
har. vniūsum temp⁹ est pēiten
tie q̄ vigilia que d̄ solemnitati⁹
mag⁹ sabbati celo. vigila autē
erigit ieiuniū a t̄bulacōez; **R**ū
to id doc; exēplū xp̄i. q̄ per oia
elegit fm **B**ern. penosa opa a
virtuosa ut pt; in eis paup⁹
te multiplici. quā habuit nascē
do consūdo moriendo **E**go in
q̄t ps. **M**edic⁹ sū a paup⁹ **R**ō
fm glō. ibi ad litterā de xp̄i per
sona dixit. hoc inq̄t glō. xp̄us
dicit de se in psona sui. **S**exto
idē docēt exēpla scōz vteis a
nouī testam̄ti mltiplia heb.
xi. **C**ircuerūt in melotis i pel
libus caprimis egentes āgusti
ati afflictī quib; dign⁹ nō eāt
mūdus. **S**eptio docēt idē no
tumēta que hōib⁹ ex wlupta
tib; puenēt ut pt; i **E**ua. circa
esū phibitū de solomōe qui in
famis mortuus ē. de **D**avid a
sāpsone q̄ de multis alijs **O**cta
uo idē docēt penurie cōfratrū
xp̄ianoz **Q**uot enī sunt vidue

tribulati. paupes egētes. deuoti tēptati. laborib; p̄ssi. capti. et similes. q̄b; opati dērem? non manēt v̄ro gaudē. v̄n̄ bern. nō dēz xp̄ianū delicias q̄zere cū sciat xp̄m̄ in tot mēbris suis ncc̄itate h̄re. Nono dēz illd̄ voluptatū breuitas. labor. et p̄ cōn̄ria mixtio. v̄n̄ Hoe. de olo. Oq̄tis amaritudibus hūana felicitas resp̄sa ē. v̄z q̄z neō sine cōsolatōe diu pleueraē pōt: conari ergo dēmus ut delectemur de spe celestis patrie. de dei p̄petatib; vic; bonitate. miā. et hm̄oi. de xp̄i p̄fectiōib; de suis beneficijs de virtutib; et alijs fm̄ illd̄ p̄s. Delectare in domino et dabit tibi p̄tices cordis tui. Et fm̄ illd̄ apli phil. iij. gaudete in dño semper. Itēz dico gaudete modestia v̄ra nota sit c̄. .:

Decimū Præceptum

Non concupisces rem proximi tui. nō dō nū nō agz. nō suū nō ancillā. non bouem non asinū. nō vniūsa q̄ illi; sūt Exo. xx. Et deu. v. Illd̄ ē decimū mādatum. de q̄ tria p̄ncipalit̄ sūt vidēda. Primo. quo deb; intelligi. Secūdo de mādati. dubia q̄dā soluentur. Tercō videbitur de pena trāsgrediciū mādata. **Pro intellectu p̄mi notādū p̄mo** Sicut dictū est p̄cepto p̄cedētī ita suo modo hic

est. Qd̄ p̄mi motus concupie rei aliene put̄ consistūt infra līmites sensualitatis. siue ut p̄ueniunt tōlit̄ deliberatiōez rōnis. a nullo mō a volūtate dēp̄dent non phibētur aliq̄ mādato nec illo modo sūt p̄cā. **S;** volūtatis deliberatiū? osensus in dānificatiōez p̄mi p̄ illicitā vsurpaciōne t̄paliū honoz ei; phibetur vltio isto mādato. **Secūdo** nōnd̄ q̄ sic aliene mulieis concupiscētia ad actū venēz pōt duplici cōsiderari ut p̄cedētī mādato ecia; tactū est. Ita similit̄ concupia rei aliene a p̄mo pōt duplici cōsiderari. vno mō put̄ ex ea oritur et causatur exterior actū illicitē sibi vsurpādi rē p̄xi sui siue rē alienā. Et illa concupiscētia phibetur eadē prohibitiōe q̄ phibetur actū ei; exterior. vic; septio p̄cepto non furtū faties. **Alio** mō interior illa volūtatis concupia delibēta cōsideratur inq̄tum ex ea nō seq̄tur actū exterior vsurpādi sibi rē alienā. q̄ forte timet̄ v̄recūdat̄ a non hab; oportunitate; **Et** ne q̄s illā concupia; interiorē solā sine exteriori actu eā cōmittēs creder; nō esse p̄cā: ipsam dñs sp̄ali p̄cepto phibuit sc; dēciō. non concupisces rē p̄xi tui. **Cum** igz in septio p̄cepto sint multi modi iniuste hōie; dānificādi p̄ exteriorē t̄paliū illicita;